

Збереження стилю оригіналу важливо для збереження автентичності та емоційної виразності фільму. Адекватний переклад забезпечує відтворення сенсу та ідеї фільму без втрат і спотворень.

Таким чином, вивчення та врахування цих характеристик допомагає забезпечити високу якість кіноперекладів і покращити сприйняття фільмів глядачами з різних країн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Журавель Т. В. Компаративний аналіз видів кіноперекладу. *Ad Orbem Per Linguas*. До світу через мови: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. Київ: Видавничий центр КНЛУ. 2020. С. 97–99.
2. Славова Л. Л., Н. Д. Борисенко Етноспецифіка кіноперекладу у дзеркалі міжкультурної комунікації. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. Філологічні науки 1 (89) 2019. С. 124–128.
3. Полякова О. В. Дублювання як вид кіноперекладу. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки (мовознавство)*. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка. Вип. 116. 2013. с. 338–341.
4. Savory T. H. *The Art of Translation*. London: J. Cape. 1957. 159p.
5. Борисенко Н. Д., Л. Л. Славова Одомашнення та очуження як основні прийоми дублювання у кіноперекладі 2019, С. 168–169.

Л. П. Поліщук, Т. М. Пушкар
Житомирський державний університет імені Івана Франка

ПРИЙОМИ ВІДТВОРЕННЯ ЖАНРОВИХ ОЗНАК НАУКОВОЇ ФАНТАСТИКИ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ

Наукова фантастика виникла наприкінці XIX – початку XX століть, і багато подій змальовано у XX столітті. Спочатку фантастичній літературі спочатку надавалося дуже вузьке значення: фантастичні книги, твори про майбутнє науки і техніки тощо. З плином часу фантастична література урізноманітнювалася за родами, жанрами та підвидами. Фантастичними стали романи і повісті, оповідання і новели, з'явилися навіть фантастичні п'єси. Коли ми говоримо про наукову фантастику, ми говоримо про авторську вигадку, словотворенням автора, культурними, релігійними та історичними особливостями самого автора та його особистості.

Фантастична література не усталена, продовжується розвиватися жанрова класифікація. Оскільки фантастична література постійно виражається новими шляхами, методами впливу та трансляванням написаного, тому літературознавці не можуть підібрати єдиного визначення

та систематизації фантастичної літератури. Фантастична література загалом — це дуже давнє явище у літературі, яка має багато різних типів і способів вираження та трансформації оригіналу, включаючи сатиру, гротеск, порівняння, алегорії.

Оскільки фантастична література розвивалася стрімко, необхідно було всебічно вивчати й класифікувати фантастику. Дослідники використовують такі терміни на позначення цього літературного жанру: «фантастика», «фентезі», «наукова література», «соціально-утопічна фантастика», «фентезі», «наукова фантастика».

На думку дослідників Г. Костенко та А. Сімагіної, особливість науково-фантастичного жанру в тому, що він не ґрунтується на художніх вигадках, в ньому виявляється особлива риса пояснювати наукові теми на основі наук.

Згідно з науковцем А. Калашніком, глибинний зміст наукової фантастики базується на первісних рисах людського суспільства. Наукова фантастика апелює до основних принципів людського життя, її основні характеристики розкриваються в сакральній стороні життя на початку людини і відображаються в історії та фольклорі. Структура художніх творів, як і розташування традиційних сюжетів, мають давнє походження, звичаї та традиції. Наукова фантастика, яка звертається до архетипної структури, збуджує читацьку уяву, дозволяє вийти за рамки «тут і зараз», нижнього світу буденної свідомості, потрапляє у світ образів і символів. Між самими терезами відбувається символічний обмін: архетипний світ може увійти в життя людини і дати їй нові знання та розуміння людини. Дія традиційної наукової фантастики відбувається на перетині цих двох світів.

У багатьох випадках головною складовою науково-фантастичної літератури є фантастична ідея:

- винахід (швидкість двигуна, розумний робот, телепорт);
- відкриття (подорож у часі, телепортація, нові джерела енергії);
- вигадане місце дії (інша планета, паралельний час чи світ);
- уявна соціально-політична система (утопічна чи антиутопічна);
- істота чи об'єкт із незвичайними властивостями (інопланетянин, мутант, антиматерія);
- незвичайна ситуація, пов'язана з наукою й технікою (паранормальні здібності).

Формульними елементами наукової фантастики є :

- час (наприклад, космос);
- місце (наприклад, космос);
- герой (наприклад, космонавт, космічний мандрівник);
- героїня (наприклад, дівчина-космонавт);
- другорядні персонажі (наприклад, технічний персонал);
- злодії (наприклад, «чужі»);

- сюжет (наприклад, відбивання нападу «чужих»);
- тема (наприклад, тріумф людяності);
- одяг (наприклад, стиль «хай-тек»);
- засоби пересування (наприклад, космічні кораблі);
- зброя (наприклад, бластер).

Характерною особливістю мови науково-фантастичної літератури є велика кількість спеціалізованих термінів, концепцій та унікальних найменувань. Особливу увагу при перекладі слід звертати на квазіреалії – тобто терміни та вислови, що відносяться до тематики наукової фантастики, і забезпечувати відповідне роз'яснення елементів вигаданого наукового середовища, наукових концепцій або практичних проблем. Переклад багатьох лексичних одиниць науково-фантастичних творів може бути складним завданням для перекладачів через їхню форму, лексичні особливості, фонетику та морфологію, а також через їх походження. Жанр наукової фантастики відрізняється особливим способом опису світу у художніх текстах, що виражається складною системою кодів, які стосуються незвичних просторово-часових рамок, у яких існують персонажі, ірреальності об'єктів у цьому світі та особливу прояву ірреального середовища.

Підводячи підсумок, можна зазначити, що літературний жанр наукової фантастики відмінний від інших жанрів художніх творів. Письменники-фантасти намагаються застерегти людей від неминучих помилок. Науково-фантастична література спершу функціонувала у суспільстві як розважальна література, однак зараз, якщо озирнутися назад, можна побачити, що багато передбачень авторів вже справдилися. Науковий прогрес вічний, і багато цікавих історій про фізику, біологію, хімію та космос тепер стали звичним явищем. Створення біологічної зброї, штучний інтелект, розвиток клонування, вторгнення в космос і колонізація інших планет – це мала частина того, що змальовували у творах наукової фантастики і що тепер стало реальністю.

Отже, особливість наукової фантастики як виду літератури полягає в тому, що автори описують світи, відмінні від реальності, сповнені реалій і протиріч, з якими ми не зустрічаємось у повсякденному житті. Завдання перекладача – знайти схожість і відмінність між мовними образами, зрозуміти особливості національної свідомості, відображеної в художньому творі, розкрити особливості авторського мислення. Досягнення досконалості перекладу тісно пов'язане зі здатністю перекладача зрозуміти проблему перекладу та впровадити відповідні зміни та прийоми перекладу.